

Besluit van Gedeputeerde Staten van Limburg

Ontheffing Wet natuurbescherming

Art. 3.5, 2e lid, Wnb

Art. 3.5, 4e lid, Wnb

Dijkversterking Neer

Zaaknummer: **2019-201224**

Kenmerk: 2019/52969

Datum besluit: 11 juli 2019

Verzonden: 12 juli 2019

1 Besluit

Gedeputeerde Staten hebben op 21 december 2018 een aanvraag om ontheffing van de verbodsbepaling als bedoeld in artikel 3.5 Wet natuurbescherming (Wnb) ontvangen van Waterschap Limburg voor de dijkversterking in Neer in het leefgebied van de bever. Het betreft de locatie: nabij Hanssum nummer 40, 6086 BV NEER.

De aanvraag is geregistreerd onder zaaknummer 2019-201224.

Gedeputeerde Staten van Limburg besluiten, gelet op artikel 3.8 Wnb, en gelet op de overwegingen die zijn opgenomen in deze ontheffing:

1. aan aanvrager ontheffing te verlenen. Deze ontheffing wordt verleend in het kader van Dijkversterking Neer.
2. dat ontheffing wordt verleend van de volgende handelingen:
 - Het is verboden de bever (Castor Fiber) opzettelijk te verstoren, artikel 3.5, tweede lid, Wnb.
 - Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de bever (Castor Fiber) te beschadigen of te vernielen, artikel 3.5, vierde lid, Wnb.
3. dat aan deze ontheffing de in hoofdstuk 2 vermelde voorschriften verbonden zijn;
4. dat deze ontheffing wordt verleend voor de periode tot 1 januari 2022;
5. dat de aanvraag en de bijbehorende stukken ontvangen op 21 december 2018, aangevuld op 29 april 2019 en 3 juni 2019 en bij ons ingeboekt respectievelijk op 3 mei 2019 onder nummer 2019/34737 en op 8 juli 2019 onder nummer 2019/51947, deel uitmaken van deze ontheffing, behoudens en voor zover daarvan bij dit besluit niet wordt afgeweken.

Gedeputeerde Staten van Limburg
namens dezen,

drs. M.G.P.I. Arts
clustermanager Vergunningen, Toezicht en Handhaving, team Vergunningen

1.1 Afschriften

Dit besluit is verzonden aan:

- Waterschap Limburg, Postbus 2207, 6040 CC, ROERMOND

Een afschrift van dit besluit is verzonden aan:

- XXXX, Postbus 2855, 3500 GW UTRECHT
- Gemeente Leudal, Postbus 3008, 6093 ZG HEYTHUYSEN

1.2 Rechtsbescherming

Als dit besluit uw belang rechtstreeks raakt en u het met de inhoud van dit besluit niet eens bent, kunt u bezwaar maken. U moet dan binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is verzonden een bezwaarschrift indienen. Op deze procedure is de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Het bezwaarschrift moet worden ondertekend en moet ten minste bevatten: de naam en het adres van de indiener, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht alsmede de redenen van het bezwaar (motivering). Het bezwaarschrift moet worden gericht aan: Gedeputeerde Staten van Limburg, Juridische Zaken en Inkoop, team Rechtsbescherming, Postbus 5700, 6202 MA Maastricht. Voor meer informatie verwijzen wij u naar www.limburg.nl.

Het indienen van een bezwaarschrift heeft geen schorsende werking. Als u een bezwaarschrift heeft ingediend, dan kunt u tevens een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening indienen bij de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Limburg, locatie Maastricht, Postbus 1988, 6201 BZ Maastricht. Voor meer informatie verwijzen wij u naar www.rechtspraak.nl.

1.3 Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking na toezending of uitreiking aan de belanghebbende(n) tot wie het besluit is gericht, onder wie begrepen de aanvrager.

Indien de voorzieningenrechter positief beslist op een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening als bedoeld in artikel 8:81 van de Awb, wordt de werking van het onderhavige besluit geschorst.

2 Voorschriften

Algemeen

1. De ontheffing wordt slechts voor de in hoofdstuk 1 genoemde soorten en beschreven handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de activiteiten die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffing geldt voor het plangebied Neer, nabij Hanssum 40, 6086 BV Neer, zoals opgenomen in paragraaf 4.2 (figuur 1).
4. De ontheffinghouder dient direct contact op te nemen met de Provincie Limburg indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de activiteiten aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouder of opsporingsambtenaar.
6. De ontheffinghouder dient de start van de werkzaamheden uiterlijk vijf werkdagen voor die tijd digitaal bij ons te melden. Het meldingsformulier Wet natuurbescherming¹ vindt u op www.limburg.nl/vergunningen (klik op Wet natuurbescherming, beschermde soorten, ontheffing).

Specifiek

7. Met inachtneming van onderstaande voorschriften dienen de maatregelen uitgevoerd te worden zoals beschreven in de bij de aanvraag gevoegde rapporten:
 - Quick scan ecologie Dijkversterking Neer, Proj.nr. RM193160, 19 april 2018 8- Versie 2.0
 - Dijkversterkingstraject te Neer, rapportage soortgericht onderzoek, Proj.nr. RM193160, 25 juli 2018 – Versie 1.0
 - Dijkversterkingstraject te Neer, ecologisch werkprotocol das, Proj.nr. RM193160, 25 juli 2018 – Versie 1.0, aangevuld op 3 juni 2019 en bij ons ingeboekt op 8 juli 2019 onder nummer 2019/51947
 - Werkzaamheden dijkversterking Neer, Activiteitenplan ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming, Proj.nr. RM193160, 20 december 2018 – versie 1.0
8. De ontheffinghouder meldt uiterlijk vijf werkdagen voordat de mitigerende en/of compenserende maatregelen worden uitgevoerd en afgerond deze datum bij het bevoegd gezag. Het meldingsformulier Wet natuurbescherming vindt u op www.limburg.nl/vergunningen (klik op Wet natuurbescherming, beschermde soorten, ontheffing).
9. De maatregelen, zoals opgenomen in de rapporten zoals genoemd onder punt 7, en de voorschriften van dit besluit worden uitgewerkt in een ecologisch werkprotocol, dat altijd op de locatie aanwezig is en waarmee het uitvoerende personeel bekend is.

¹ Alleen als u niet digitaal kunt melden, stuurt u de melding per post naar: Provincie Limburg, Postbus 5700, 6202 MA Maastricht.

Overige

10. De werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd in afstemming met een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.

Onder een deskundige wordt verstaan:

- a. een inhoudelijke medewerker op het gebied van soorten bij een ecologisch adviesbureau of;
- b. een persoon die beschikt over een afgeronde hbo- of universitaire opleiding met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie of;
- c. een persoon die beschikt over een afgeronde mbo-opleiding soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten of;
- d. een persoon die beschikt over een door ervaring opgedane gelijkwaardig niveau of;
- e. een persoon die zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en werkzaam of aangesloten is bij een Nederlandse beschermingsorganisatie of;
- f. een persoon die zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de monitoring en/of bescherming van soorten.

11. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient minimaal 8 weken voor het verstrijken van deze termijn, een verzoek tot verlenging van de ontheffing ingediend te worden.

3 Procedure

3.1 Aanvraag

Op 21 december 2018, aangevuld op 29 april 2019 en 3 juni 2019 en bij ons ingeboekt respectievelijk op 3 mei 2019 onder nummer 2019/34737 en op 8 juli onder nummer 2019/51947, heeft aanvrager een aanvraag om ontheffing ingediend voor de volgende in de Wnb verboden handelingen:

- Het is verboden de bever (Castor Fiber) opzettelijk te verstoren, artikel 3.5, tweede lid, Wnb.
- Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de bever (Castor Fiber) te beschadigen of te vernielen, artikel 3.5, vierde lid, Wnb.

De aanvraag bestaat uit de volgende stukken:

- Aanvraagformulier ontheffing en module soortenbescherming van 20 december 2018;
- Quick scan ecologie Dijkversterking Neer, Proj.nr. RM193160, 2018/03/29 8- Versie 1.0 met 5 bijlagen;
- Werkzaamheden dijkversterking Neer, Activiteitenplan ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming, Proj.nr. RM193160, 20 december 2018 – versie 1.0;
- Quick scan ecologie Dijkversterking Neer, Proj.nr. RM193160, 19 april 2018 8- Versie 2.0, ter vervanging van de quick scan van 29 maart 2018 (dus niet van de 5 bijlagen).

3.2 Bevoegd gezag

De handelingen worden in zijn geheel verricht in de provincie Limburg. Gelet op artikel 1.3 Wnb en artikel 3.8 Wnb is ons college het bevoegd gezag voor het verlenen van de ontheffing.

3.3 Voorbereidingsprocedure

Dit besluit is voorbereid met de reguliere voorbereidingsprocedure als beschreven in titel 4.1 van de Awb. Van het besluit wordt mededeling gedaan via de internetsite <https://zoek.officiëlebekendmakingen.nl> (klik dan op officiële bekendmakingen).

Wij hebben gebruik gemaakt van de mogelijkheid om de beslistermijn van 13 weken te verlengen met 7 weken overeenkomstig artikel 5.1, tweede lid van de Wnb.

4 Overwegingen

De Wet natuurbescherming bevat regels voor het behoud van de biologische diversiteit en de bescherming van kwetsbare dier- en plantensoorten en hun natuurlijke leefomgeving. Enerzijds is Nederland hiertoe gehouden op grond van internationale verdragen en Europese richtlijnen. De Wet natuurbescherming kent daarom beschermingsregels voor soorten die onder de Europese Vogelrichtlijn zijn beschermd (Vogelrichtlijnsoorten) in paragraaf 3.1, en voor soorten die middels de Europese Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn bescherming genieten (Habitatrichtlijnsoorten) in paragraaf 3.2. Anderzijds voorziet paragraaf 3.3 van de wet in regels voor een limitatief aantal soorten waarvan de bescherming niet internationaalrechtelijk is geregeld, maar waartoe de nationale wetgever op eigen initiatief heeft besloten (andere soorten). Deze drie beschermingsregimes kennen elk eigen verbodsbepalingen en voorwaarden voor ontheffing van de verboden.

Deze aanvraag heeft betrekking op het beschermingsregime voor Habitatrichtlijnsoorten.

4.1 Habitatrichtlijnsoorten § 3.2

Een ontheffing van de bovengenoemde verbodsbepalingen kan worden verleend als aan elk van de volgende voorwaarden, zoals opgenomen in artikel 3.8, vijfde lid, Wnb, is voldaan:

- er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- de handeling is nodig in het kader van een of meer van de in bovengenoemde artikel genoemde belangen;
- er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Een toetsing aan deze aspecten heeft plaatsgevonden, en is beschreven in paragraaf 4.3.

4.2 Omschrijving aanvraag

De aanvraag betreft het versterken van de huidige dijk in Neer (nabij Hanssum 40, 6086 BV, Neer, zie figuur 1), zodat deze aan de veiligheidsnorm uit de Waterwet voldoet. Hiervoor wordt de bestaande dijk circa 1 meter opgehoogd. Hiermee zal de dijk ook enkele meters breder worden. Plaatselijk wordt een geheel nieuwe dijk aangelegd en kunnen er grondwerkzaamheden plaatsvinden tot circa 30 meter afstand van de dijk. Ook wordt er aan 2 stuwen gewerkt. Circa 10 meter van de werkzaamheden bevindt zich een beverburcht, waardoor de aanwezige bevers (beverfamilie van in ieder geval twee volwassen bevers) verstoord zullen worden. Deze burcht is geconstateerd tijdens het beveronderzoek dat in mei en juni 2018 is uitgevoerd door Movares. Na deze veldonderzoeken is door een medewerker van het Waterschap geconstateerd dat de beverfamilie een nieuwe burcht ten oosten van de eerder geconstateerde burcht heeft gebouwd.

Figuur 1: Het plangebied: luchtfoto van Neer met het plangebied rood gekleurd

Er vindt geen ruimtebeslag plaats op de beverburcht en het leefgebied van de bever. Echter, gezien de geringe afstand van de werkzaamheden tot de oorspronkelijke burcht is het aannemelijk dat de bevers deze burcht niet meer zullen gebruiken door verstoring. De bever is een soort die goed in staat is om elders een nieuwe verblijfsplaats te maken, en heeft dat na het uitgevoerde veldonderzoek ook al gedaan. Door de werkzaamheden zullen de bevers vanuit zichzelf al verplaatsen naar een deel van de Neerbeek buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Om deze reden wordt de oorspronkelijke burcht niet preventief ongeschikt gemaakt.

De beste periode om de werkzaamheden uit te voeren rekening houdend met de bever is van september tot en met maart met uitzondering van perioden met ijsgang of langdurig laag water. In de maanden november tot en met maart mag echter niet gewerkt worden aan de dijk in verband met veiligheidseisen (stormseizoen). De overblijvende periode is te kort om de werkzaamheden uit te voeren. De versturende werkzaamheden zullen daarom aanvangen in maart/april, zodat de bevers nog voor aanvang van de gevoelige periode (voortplantingsperiode) kunnen verhuizen naar een andere burcht of een nieuwe burcht kunnen bouwen. Naar verwachtingen zijn de werkzaamheden uiterlijk eind december 2021 klaar.

Uit de rapportage “Dijkversterkingstraject te Neer, rapportage soortgericht onderzoek, Proj.nr. RM193160, 25 juli 2018 – Versie 1.0” blijkt dat het projectgebied wel geschikt is voor broedende vogels, algemene soorten grondgebonden zoogdieren en amfibieën, vissen en als foerageergebied voor de das en eekhoorn. Negatieve effecten op deze soorten worden echter niet verwacht. Vanuit zorgplicht worden wel maatregelen genomen om effecten op deze soorten zo minimaal mogelijk te houden. Deze maatregelen zijn opgenomen in “Dijkversterkingstraject te Neer, ecologisch werkprotocol das, Proj.nr. RM193160, 25 juli 2018 – Versie 1.0”, aangevuld met een toelichting op 3 juni 2019 en bij ons ingeboekt op 8 juli 2019 onder nummer 2019/51947.

4.3 Bever

4.3.1 Andere bevredigende oplossing

Het project is locatie gebonden. De dijk bij Neer voldoet niet aan de veiligheidseisen uit de Waterwet en moet aangepast worden. Er is wel een alternatievenstudie verricht naar de manier waarop de dijk verbeterd zou kunnen worden. Tijdens deze studie is gekeken naar een basisoplossing en verscheidene varianten. Er is gekozen voor een variant die overall het meest gunstig scoort op de aspecten zoals omgeving, maakbaarheid bodem, archeologie en cultuurhistorie en natuur.

Qua werkwijze en planning wordt rekening gehouden met de bever. Er vinden geen werkzaamheden plaats direct bij de burcht. Daarnaast beginnen de werkzaamheden in maart/april zodat de bevers voldoende tijd hebben om te verhuizen naar een andere burcht of een nieuwe burcht te bouwen voordat de voortplantingsperiode begint. In de winterperiode (november tot maart) wordt niet gewerkt. Ook voor de overige soorten wordt er rekening gehouden met de werkzaamheden vanuit zorgplicht. Zo worden werkzaamheden waarbij vegetatie wordt verwijderd van één kant uitgevoerd, zodat aanwezige dieren de kans krijgen te vluchten. Daarnaast is ook een ecologisch werkprotocol opgesteld.

Door de gekozen inrichting, werkwijze en planning wordt schade aan de bever zoveel mogelijk voorkomen. Voor de handeling, waarop de aanvraag betrekking heeft, bestaat geen andere bevredigende oplossing.

4.3.2 Belang

De ontheffing is aangevraagd op basis van het volgende belang: “In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.”

In 1993 en 1995 stond het water in de Maas zo hoog dat er overstromingen waren in Limburg. Er is toen besloten om nooddijken aan te leggen om overstromingen in de nabije toekomst te voorkomen. Deze nooddijken zijn aangelegd in 1996. Ze zijn berekend op een rivierwaterstand die een kans op voorkomen heeft van 1/50 per jaar. De nooddijken hebben in 2005 de status gekregen van een primaire waterkering. Dit houdt in dat ze moeten voldoen aan de eisen voor de veiligheid die zijn beschreven in de Waterwet. Volgens de vigerende eisen moeten de waterkeringen langs de Maas een beschermingsniveau hebben van 1/250 per jaar voor alle mogelijke faalmechanismen.

De primaire waterkeringen in Limburg zijn voor een deel te laag en ze sluiten niet aan op de hoger gelegen delen langs de Maas (de 'hoge gronden'). Tevens is de dijk niet stabiel genoeg en heeft de dijk kans op falen bij hoog water als gevolg van 'piping' en het afschuiven van het talud. Daarmee voldoet een deel van de waterkeringen in Limburg momenteel niet aan de norm uit de Waterwet. Dit geldt ook voor de dijk in Neer.

Het bovenstaande belang weegt in dit geval zwaarder dan het ecologische belang.

4.3.3 Staat van instandhouding

De staat van instandhouding van de bever wordt, conform bijlage 4 van de Beleidsregels ten behoeve van de passieve soortenbescherming onder Wet natuurbescherming in Limburg, getoetst op regionaal niveau. Voor een gunstige staat van instandhouding van de beverpopulatie in Nederland dient er ten minste een (deel)populatie te zijn van minstens 500 exemplaren. In de afgelopen jaren is de populatie bevers in Limburg sterk gegroeid. In 2016 werd het aantal in de Maas en een aantal grote beeklopen geïventariseerd op circa 625 dieren (FBP Bever 2017-2020 Limburg). De staat van instandhouding regionaal is goed.

Het gebied langs de beek ten oosten van de burcht is geschikt leefgebied voor de bever. Het is voldoende ver van de werkzaamheden af waardoor geen verstoring door de dijkversterking optreedt. De bever is een soort die goed in staat om elders een nieuwe verblijfplaats te maken en heeft na juni 2018 al een tweede burcht gemaakt. Door versturende werkzaamheden, zoals het afgraven van de dijk en het afbreken en opbouwen van de kademuur, voorafgaand aan de gevoelige periode van de bever te laten beginnen kunnen de bevers vroeg genoeg verhuizen en vinden er ook geen negatieve effecten plaats op eventuele jonge bevers.

Met de handelingen, waarop de aanvraag betrekking heeft, wordt dan ook geen afbreuk gedaan aan het streven de populatie van de bever in het natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

4.4 Conclusie

4.4.1 Habitatrichtlijnsoorten

Het toetsingskader dat betrekking heeft op het beschermen van Habitatrichtlijnsoorten biedt ten aanzien van de bever voldoende gronden voor ontheffingverlening van de verbodsbepalingen als opgenomen in artikel 3.5, Wnb.

4.4.2 Overige en zorgplicht

Het is mogelijk dat in het plangebied andere, dan uit de onderzoeken gebleken, beschermde soorten voorkomen. In dat geval is mogelijk toch sprake van een overtreding van een of meer verbodsbepalingen van paragraaf 3.1, 3.2 en/of 3.3 Wnb.

Bij (mogelijke) overtreding van verboden waarvoor bij dit besluit geen ontheffing is verleend, dient bij het bevoegd gezag een (aanvullende) ontheffing te worden aangevraagd.

Onverminderd de vrijstellingen, gedragscodes en ontheffingen dient altijd de wettelijke zorgplicht als bedoeld in artikel 1.11 Wnb voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving in acht te worden genomen.